

חלקי בקהילתי

גליון 277

יהי חלקי עמהם

הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א | ראש ישיבת דרך ה' - חלקי בקהילתי

איפה קורח ואיפה 'אני'

לשם שמים'

פעם שאל מרן הרב שטיינמן זצ"ל את אחד ממקורביו: 'היכן נמצאים השמים?' הלה בתגובה ספונטנית הצביע אל על וענה מיידית: 'שם למעלה'. לא לשמים האלו אני מתכוון' הפטיר הרב, וכשהמקורב שאל לאיזה שמים מתכוון הרב - הוא ענה לו: לאחרונה נכנסים אלי כל מיני אנשים או ארגונים, עם רעיונות שונים, וויכוחים ומריבות שאני נדרש להכריע בהם. כולם מציינים בפניי בלהט שהם מתכוונים רק לשם שמים, ואני הרי יודע שחלק גדול מהם מתכוונים לשם 'קנאה תאוה וכבוד' ולא לשם שמים, אז איפה באמת נמצאים השמים?

בלי אגו
צילום אילוסטרציה: ברוך יערי - נשמת ירושלים

פעמים רבות מסתתר לו אצל אנשים 'אני' אגואיסטי במסווה של 'לשם שמים', בדיוק כמו טיעוניו של קורח שטפף את טיעוניו באידאולוגיה צרופה, והאשים דווקא את משה רבינו - העניו מכל אדם, בהאשמה המופרכת של התנשאות.

כמה מחלוקות וריבים היו נמנעים בין חברים, בתוך בתים, בארגונים, בבתי מדרשות ובכל מקום, אם ה'אני' של כל אחד היה מביט אל תוך תוכו לפני כל החלטה, ובדק אם הלב שלו נקי מאינטרסים ושיקולים זרים.

טוב נעשה, אם בכל פעם שאנו נוקטים עמדה עיקשת בוויכוחים שונים או בשאלות העולות במרחב הציבורי - כדאי שנציג את העמדה 'שלנו' לפני

פעמים רבות נשמעת האמירה: 'לו רק היה מעמד הר סיני גם בדורנו, ואלוקים היה מתגלה כמו שהתגלה בשעתו לבני ישראל, כולם היו מאמינים בה' ובתורתו. אלא שקורח ועדתו שהשתתפו בעצמם במעמד הר סיני - מוכיחים שזה לא מדויק. הם היו נוכחים שם - ובכל זאת כפרו בתורת משה רבינו. ניצבת בפנינו את ה'שאלה', כיצד ייתכן שקורח אשר היה נוכח בהתגלות האלוהית בהר סיני, וראה בעצמו את הקולות והברקים, את 'משה ידבר והאלוקים יענו בקול' - איך ייתכן שהוא היה מסוגל לחלוק על משה רבינו?

התשובה לכך טמונה בהבנה בסיסית בנפש האדם.

האמונה בה' - ברמת הידיעה השכלית, איננה מחייבת מספיק, כל זמן שהיא לא מופנמת ומורגשת בתוך הלב. ככלל, יהדותנו איננה מושתתת רק על ידיעה שכלית המחייבת את מציאות ה', ואת הידיעה כי משה אמת ותורתו אמת, היא בנויה גם על אמונת הלב. אמונה היא מלשון 'אימון'. על היהודי להתאמן ולהכניס אל תוך חייו את הידיעות אותן מחייב השכל. ידיעה לא אמונה הם שני צדדים של אותה מטבע - ידיעת ה' במוחו והאמונה בה' בלבו. לא די לאדם לדעת בשכל שה' קיים, הוא צריך להרגיש אותו. ורק כשהלב נקי מגניעות אישיות, ניתן להרגיש אותו. האמונה נהיית רלוונטית ומעשית, רק אם עושים אימון ותרגול, כזה שמצליח לשכנע את מערכת הרצונות ליישר קו עם הידיעה. כשהתרגול הזה לא נעשה, התוצאה יכולה להיות - קורח.

השכל הישר יכול לטעון שמשה רבינו הוא אכן הנציג המוסמך של ה' בעולם - שהרי כולנו ראינו שה' דיבר אתו וסמך עליו, אבל כשהוודאות הזו מתנגשת עם מידות רעות, נגיעות אישיות ותאוות שמושכים לכיוון ההפוך - היא הופכת לא רלוונטית, והאינטרסים האישיים כבר ישכנעו את השכל הישר לשנות את דעתו.

כשהאגו משתלט על האדם, הוא מאבד את המצפן הפנימי וטובע בים האינטרסים

תלמיד חכם הנקי מגניעות אישיות ודעתו-דעת תורה. העמדת העמדה 'שלנו' למבחן כנה כזה, תוך כדי מוכנות לשמוע צד אחר - תוכל לתרום לנו רבות, ולדייק את העמדה שלנו - כך שהיא תהיה צודקת יותר.

אני ואני

אם תשימו לב לשיחם של תלמידי החכמים-עובדי ה', נטולי 'אני' - תשימו לב שכשהם משמיעים את דעתם בכל נושא, המילה 'אני' פחות מופיעה אצלם בשיח. הם יעדיפו להשתמש במילים 'לעניות דעתי', כי ה'אני' שלהם עצמם - כמעט ואינו קיים, ואם הם מרגישים בו - הם משתדלים לברוח ממנו.

סיפורו הטראגי של קורח - שחז"ל לימדונו כי גניעותו האישיות היו המניע העיקרי לטענותיו על משה, מלמד שגם אם יפתחו לאדם את השמיים, והוא יראה מראות אלוהים חיים כמו שראה קורח במעמד הר סיני, עדיין יוכלו הקנאה התאוה והכבוד - לשבש את שכלו. כי אם אדם לא מטפל נכון במידות שלו ובאגו שלו - הוא יצדיק כל דבר אסור, הוא יסביר לעצמו ש: 'מה שהיה נכון לאתמוול לא רלוונטי להיום, המציאות השתנתה... ולא נראה לו שה' התכוון שדווקא משה הוא יהיה המנהיג הנצחי... ואם רק יאמרו לו הסובבים: 'אדוני, איך אתה מעז לחלוק על משה?' הוא יענה: 'לכון הדבר שאתמוול משה רבינו היה המנהיג, אבל כעת אני סבור שהגיע הזמן להחליף את משה... ומי אמר שרק הרב ההוא יכול להיות 'משה', גם אני יכול, ומעכשיו אני הוא 'משה', ואני יאמר לכם מה נכון יותר לעשות- אני ואני ואני...'

גרמא וגרמי

מדור הלכתי

עמוד 2

פרשה ופרשה

נחמדים מזהב

עמוד 3

ביזנס בלייקווד

חלקי בעבודתי

עמוד 4

תרבות דיון

מחץ לקופסה

עמוד 4

נהר הזמן

שמח בחלקי

עמוד 7

פצת אנום

דברים כהווייתם

עמוד 8

חלקי בקהילתי

תשלוח קבלה לסעיף 46

גרמא וגרמי

**סוגיות שלמדנו בישיבה, באות לדי ביטוי בחיי המעשה שלנו
השבוע נעסוק בדיני נזק הנעשה בגרמא ובגרמי, הלכה למעשה**

שאלה: ראובן לקח את המחשב של שמעון וזרק אותו לצד החדר - שם היה מונח מזרן, בידיעה שהמחשב שינחת על המזרן לא יישבר. אחרי שהוא זרק אותו, הגיע לוי ומשך את המזרן ממקומו. המחשב שהגיע לשם רגע אחרי כן, נפל כמובן על הרצפה ונשבר. שמעון תובע אותם על המחשב שניזק. מי מהם חייב?

תשובה: בגמרא מבואר במקרה דומה ששניהם פטורים. את ראובן ודאי יש לפטור לגרמי, משום שזריקת המחשב לכיוון המזרן לא נחשבת כלל למעשה היזק, ואין נוכל לחייב אותו על מציאות שהתחזקה [הזנת המזרן שאפשרה למחשב להישבר על הרצפה] רק לאחר שהוא זרק את המחשב. ברמ"א מבואר שגם לוי פטור משום שהזנת המזרן נחשבת לגרמא ולא לנזק ישיר, שהרי הוא לא נגע כלל בחפץ הניזק, ולדעת הרמ"א זוהי ההגדרה שקובעת את גדר הנזק לגרמא. עם זאת, כבכל גרמא לוי יהיה חייב לשלם בדיני שמים.

שאלה: בהמשך לשאלה הקודמת, מה היה הדין אם ראובן בעצמו היה מושך את המזרן, האם גם אז הוא פטור או שנוכל לחייב אותו משום שבסך הכל הוא עשה מעשה שלם של שבירת המחשב?

תשובה: ברמ"א מבואר שגם אם ראובן עצמו היה זה שמשך את המזרן, הוא עדיין פטור על המחשב השבור. והטעם הוא, שעל מעשה הזריקה אי אפשר לחייב אותו משום שבשעת הזריקה היה שם מזרן והמחשב לא היה אמור להישבר, לכן מעשה הזריקה לא נחשב כמעשה היזק, ואחרי שהמחשב כבר באויר [במצב שהיה אמור ליפול על המזרן] הזנת המזרן הוא רק גרמא. וכפי שהעמדנו בתשובה הקודמת את הסברות, אין צירוף שיצרף את שני המעשים להחשיב זאת כמעשה נזק.

על דעת עצמו [ולא על דעת רב המקום] ובלי להודיע על כך, משום שהגם שאותו בית כנסת ניגף במגפת הצלצולים, עדיין ישנם רבים שמוודאים שהטלפון במצב שקט בשעת התפילה, וכלפיהם אין רשות לשבש את הקליטה.

שאלה: בעריכת אירוע המוני הוזמן מהנדס לבדוק את תקינות האזור בו עתידים האנשים להתרכז. לאחר בדיקה הכריז המהנדס שהכל בסדר, אך בהמשך האירוע התברר שלא הכל היה בסדר, ואכן

סוגיות מהישיבה מתעוררות.
צילום אילוסטראציה: ברוך יערי

היו ליקויים שגרמו לנזקים ברכוש לבעלי המקום. המהנדס מסכים שעליו להחזיר לבעלי האירוע את התשלום עבור עבודתו, אולם לטענתו, את הנזקים העקיפים הוא לא חייב לשלם משום שזה רק 'גרמא'. האם המהנדס צודק?

תשובה: בעריכת אירוע המוני הוזמן מהנדס לבדוק את תקינות האזור בו עתידים האנשים להתרכז. לאחר בדיקה הכריז המהנדס שהכל בסדר, אך בהמשך האירוע התברר שלא הכל היה בסדר, ואכן היו ליקויים שגרמו לנזקים ברכוש לבעלי המקום. המהנדס מסכים שעליו להחזיר לבעלי האירוע את התשלום עבור עבודתו, אולם לטענתו, את הנזקים העקיפים הוא לא חייב לשלם משום שזה רק 'גרמא'. האם המהנדס צודק?

להלן מספר שאלות הנוגעות לנזקים עקיפים. נזקים אלו נחלקים לשני סוגים הנקראים בהלכה 'גרמא' ו'גרמי'. החילוק ביניהם באופן כללי הוא: גרמא נחשב לנזק רחוק ועקיף, ולכן המזיק בגרמא פטור מלשלם [וחייב בדיני שמים, אם יעשה את הנזק בכוונה או בפשיעה], גרמי הוא נזק הרבה יותר ישיר, ולכן המזיק בגרמי חייב לשלם.

שאלה: בבית כנסת מסוים, המתפללים לא הקפידו לכבות את הטלפונים לפני התפילה, והתפילות היו מופרעות באופן תמידי על ידי צלילים ואיתותים שונים. אחד המתפללים אשר נקעה נפשו ממצב מביש זה, החליט לעשות לדבר סוף, והתקין על דעת עצמו משבש קליטה, מבלי להודיע על כך למתפללים. באחד הימים הגיע לבית הכנסת איש עסקים המשתתף בלימוד הדף היומי המתקיים במקום, והעביר את הטלפון למצב 'רטט' למשך זמן השיעור. כאשר הסתיים השיעור הוא יצא החוצה, והבחין שהודעות חשובות אשר נשלחו אליו בשעת השיעור, לא הגיעו עקב שיבוש הקליטה, ועקב כך נגרם לו הפסד רב. האם המתקין חייב לפצות אותו על ההפסד?

תשובה: בפוסקים אכן מבואר שישנם שני סוגים של חיוב תשלומים לשני סוגים של שדכנים. מתקין המשבש פטור בדיני אדם, אולם נראה שבדיני שמים יהיה חייב לפצות את איש העסקים על ההפסד שהפסיד. הסיבה לכך היא משום שעצם התקנת משבש הקליטה שמנע מאיש העסקים לקבל את ההודעות החשובות נחשבת רק עשיית נזק בגרמא, משום שאין כאן נזק ישיר למזון מסוים, אלא רק מניעה חיצונית מהריווח להגיע ליעדו. עם זאת, נראה שהמתפלל נהג שלא כדין במה שהניח משבש קליטה בבית הכנסת

הרב עונה לשאלות בהלכה | בטלפון: 058-3279418 | או במייל: E0583279418@gmail.com

ב'חלקי בקהילתי' מחכים לך! 'חלקי בקהילתי' - גם החלק שלך!

לראות ולשמוע

בספרי החסידות מופיע יסוד עמוק ובעל משמעות, ביחס להתאמה בין פרשיות השבוע לאירועים המתרחשים: אין זה צירוף מקרי, אלא הנהגה אלוקית מכוונת. אנו "חיים בתוך הזמן של הפרשה", והמציאות עצמה - האירועים, התחושות והתהפוכות - מצביעה על רמז בתורה המדריך אותנו כיצד לחיות ולהתמודד עם אתגרי הזמן.

בשבוע האחרון חוינו תחושות עזות: השתאות, התרגשות עמוקה, ולעיתים אף אי-אמון. אנו עדים לניסים גלויים, והצלה מופלאה, כמעט חסרת תקדים לדורות. לא פלא שתחושות אלה ממלאות את הלב בהלל והודאה, אך השאלה הנשאלת היא - מה דורש מאיתנו הקב"ה בזמן הזה? כיצד עלינו להתרומם ולהתנהל בתוך מציאות ניסית זו? לשם כך עלינו להתבונן בפרשתנו - פרשת קורח - ולגלות בה את הקריאה אלינו.

במדרש נאמר: "וקורח שפיקח היה, מה ראה לשטות זה? אלא עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו - שמואל ששקול כמשה ואהרן..." נעייין ונבין, שורש חטאו של קורח היה מדת הגאווה, ומחלוקתו "אינה לשם שמים" כמבואר בחז"ל. מניעה אינם אידיאולוגיים טהורים, אלא אישיים - חיפוש אחר כבוד, מעמד והשפעה. הנוסח הנכון הוא אפוא: "ליבו הטעהו", שהרי הלב הוא מקום הגאווה, כנאמר במשלי: "תועבת ה' כל גבה לב".

אכן, מצאנו בתהילים: "גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל". מקום הגאווה שוכן אמנם בלב - "רחב לבב", אך שיא הגאווה מתגשם כאשר היא חוברת לעיניים - "גבה עינים". רק בצירוף שתי התכונות - עין ולב, נוצרת "גסות עינין" (אונקלוס).

בקלות אפשר ליפול לרשת הזו - ולהאמין שמה שאנו רואים הוא המציאות האמתית היחידה.

בנקודה זו מתגלה הבנה עמוקה. לעין כוח מיוחד, מעל יתר החושים: "אין העולם הזה ראוי לברכה בפני עצמו, כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין. כי העין נותנת גבול לכל דבר, והברכה היא ללא גבול" (מהר"ל). כוח הראייה מגביל, תוחם ומסמן את גבולות המציאות - לכן הוא מעכב את הברכה מלהתפשט.

רבי צדוק הכהן מלובלין מבאר, כי העין תופסת את הצורה החיצונית של הדברים, ומגדירה את תפיסת המציאות של האדם. הראייה יוצרת את גבולות החיים, ומכוחה האדם מגדיר את מציאותו.

חוש השמיעה שונה בתכלית. האוזן אינה מסוגלת לשמוע שני קולות בבת אחת - "תרי קלי לא משמע". שמיעה היא פעולה מבוקרת. ולכן השגת חכמה מתוארת בלשון "תא שמע". שמיעה מובילה לקליטה אמתית, פנימית.

קורח "עינו הטעתו". לא ליבו, אף שממנו נובעת הגאווה. משום שעוצמת הראייה יצרה אצלו תודעה של מציאות שקרית. "עין רואה ולב חומד". מתוך ראיית עיניו - הוא האמין במה שרצה לראות, וחי במציאות כוזבת שהובילה אותו למרד. לכן, משה פונה דווקא אל חוש השמיעה: "שמעו נא בני לוי" שמיעה מאפשרת סינון, פתיחות, ענווה - ומשם אפשר להתחיל תהליך של תיקון.

ומכאן לימוד נוקב לימינו: אנו חיים בתקופה בה "שליטת העין" נמצאת בכל מקום. המדיה, החדשות, הצבא, הפוליטיקה - כל אלה מתפרצים מול עינינו כל הזמן, ויוצרים מציאות מדומה של "כוחי ועוצם ידי". הישג לאומי, עוצמה צבאית, וגבורה אנושית. בקלות אפשר ליפול לרשת הזו - ולהאמין שמה שאנו רואים הוא המציאות האמתית היחידה. זו סכנת "עינו הטעתו".

כדי לעמוד מול הניסיון הזה - עלינו להפעיל את כוח השמיעה. את הסינון. להקשיב לקול האמונה. לראות את הניסים לא רק בעין גשמית, ולהבין אותם מתוך הקשבה לקול ה'. כך נוכל להתרומם לגובה השעה - להיות ראויים להנהגה הניסית שמקיפה אותנו בימים אלו.

קהל ועדה

אם נניח רגע לאירועי השבוע החולף, שסערו כמו רכבת הרים. שהרי קצב ההתרחשויות עולה על כל דמיון, ודבר מערכת שנכתב תוך כדי עבודה על העלון ביום שלישי, עשוי שלא להיחשב רלוונטי כלל ועיקר ביום חמישי, עת נשלח העלון לקוראיו. נפנה אפוא אל פרשת השבוע, בה נוכל למצוא תמיד רמז אקטואלי, כפי שמרחיב השבוע הרב רייבן בטורו.

אמנם פרשת 'ויקהל' נראית כמו הפרשה של 'חלקי בקהילתי' אך בפועל דווקא בפרשת קורח מופיע שוב ושוב השורש ק.ה.ל. גם אם לא בהקשר חיובי. יש גם פן שלילי להתקהלות ולקבוצת אנשים המתאחדת. אם אין זו מחלוקת לשם שמים, מלמדים אותנו חז"ל במסכת אבות, הרי שסופה של המחלוקת שלא להתקיים, לכלות ולהיאבד.

המכנה המשותף לכל קהילות 'חלקי' הוא הרצון המשותף לכל חברי הקהילה, להתאחד - לשם שמים. אין כל אינטרס זו בחיבור ייחודי זה, אין תקציבי עתק, גם לא רצון ליצור זהות חדשה או מסגרת מפלגתית כלשהי. ליבה הפועם של הקהילה, הוא תמיד בית המדרש, הלימוד המשותף, עבודת ה' בלב שמח ודיבור חברים, ותחושת הבית המשותף בו מוצא כל אחד את מקומו.

זוהי התקהלות שכל מטרתה הוספת כבוד שמים בעולם, ושאיפה אמיתית להתחבר אל הכלל ולשאוב כוחות איש מרעהו, ואיש אל אחיו אומר חזק ונתחזק. הלאה ונוכח להגדיל תורה ולהאדירה בכל קהילותינו, ומקומות מושבותינו.

קריאה מהנה
המערכת

חלקי בתרומתי

חרידי עובד-חבר הקהילה.
חזון הקהילות של 'חלקי בקהילתי'
רואה את הצלחתה של כל קהילה
בתרומתו האישית של כל אחד מהחברים
להצלחת הקהילה. לכל אחד יש יחודיות משלו
שאותה הוא צריך לתרום לקהילה.

ככה מרגישים חלק. ככה מרגישים משמעות. ככה מרגישים קהילה

תגיד חבר, מהי תרומתך האישית בקהילתך?

מאת: חוקרי הקהילה

מוקד קהילות: 02-6260115 ©

יומן מסע

בין בני ברק לליקווד, מפרידים אלפי קילומטרים אבל יש גם קרבה רעיונית

מזלם ובני העיר לליקווד פיתחו עסקים, וכל המתחם מלא בעובדים מבני הקהילה החרדית. הם אומרים זאת בגאווה גדולה. לא נשמע שיש שם צער על מי שלא נשאר אברך כולל. בכל מקרה ניכר שחשוב להם להתפרנס בכבוד.

ליקווד נשארה אצלי לא פתורה. יש שם משהו שכפי הנראה אין בארץ. הם מצליחים לייצר שם מציאות של עולם תורה מפותח, עיר שמורה מאד, יותר מבני ברק. אך מצד שני, זו עיר שיש בה הרבה עשירים שעוסקים לפרנסתם גאים בזה ושומחים בזה. איך אפשר לשמור על המתח הזה כל כך יפה? האם אפשר להעתיק את המודל המיוחד הזה לארץ ישראל? שאלות רבות, ואני יודע מה התשובה.

כשהסתיים היום, ישבתי קצת עם עצמי, ההתלהבות מהמראות החדשים נרגעה, והתבוננתי שוב על היום הזה. המילה כסף הוזכרה קצת יותר מידי. הייתה תחושה מסוימת שישנם שתי שאיפות, לא שוות, אבל מקבילות. שאיפה לריבוי לומדי תורה, ושאיפה של ריבוי עושר. גם גאווה גדולה בעושר. האם זה אומר משהו? האם האיזכור הרב של הכסף מגמד את המציאות של תורה וגדולה הכופים במקום אחד? אולי יהודי שעוסק לפרנסתו בארץ ישראל לא מרגיש כמו יהודי בליקווד, בגלל שהרוחניות תופסת בארץ מקום גדול יותר? יתכן אולי ששעות הלימוד של בעלי בתים בארץ ישראל מעטות יותר, אך איכות החיבור שלהם לרוחניות גדול יותר, אולי?

מאד. חולצה כחולה, מגולח. עושה רושם של אדם עדין נפש, הוא מספר באדישות מעט, על עסקיו הענפים, על מספר רב של עובדים ועובדות שיש לו, ועל מתחם עבודה בו יש יכולת לעבוד ולהישאר בן תורה. במתחם שלו, כשהעובדות צריכות לפנות לעובדים הם לא קוראות להם בשמם הפרטי, שעות העבודה של הנשים מתאימות לאברכי הכולל - שמחזירים את הילדים ממסודות הלימוד בהפסקת הצהריים של הכולל. כשמסתיימת ההפסקה, הגשמים כבר חוזרות מהעבודה, והם יכולים לחזור לבית המדרש. לגברים העובדים שם יש מניינים מסודרים, האווירה מתאימה לבני תורה, גברים ונשים. הוא מציין שבליקווד גם מי שעוסק לפרנסתו לומד בישיבה או ככולל כמה שעות ביום. וגם מי שלא לומד, יש לו בנים וחתנים אברכים העוסקים כל היום בתורה, "גם הבנים והחתנים שלי אברכים" הוא מסכם את דבריו בנימה מרגשת. המראה החיצוני מסתבר לא מלמד על דעותיו.

בהמשך מגיעים ראש העיר וסגנו. הם מסבירים לנו, שמתחם העבודה הזה הועתק ממגדלי בסר בבני ברק. לא יכולתי להישאר אדיש, מגדלי בסר בבני ברק והמתחם הזה לא נראים אותו דבר. מגדלי בסר גבוהים, הסביבה שלהם לא נראית כמו בני ברק, מסעדות רבות נמצאות במתחם. הם דומים לתל אביב או רמת גן, לא לבני ברק. כאן יש מתחם רגוע, אין מזללות מסביב, וזה לא דומה למנהטן. למגדלי בסר מגיעים אנשים רבים מחוץ לעיר, רק חלק מהם מבני ברק, המתחם בליקווד מיועד לאנשי ליקווד. סגן ראש העיר הסביר לי שמה שהם למדו מבני ברק, זה לנצל את הצייר המרכזי בו נמצא המתחם, כביש מרכזי מאד בניו ג'רזי, מקביל לכביש ז'בוטינסקי הגובל עם מגדלי בסר. כשהם בנו את המתחם הם לא חשבו שהוא יתמלא מאנשי ליקווד, הם חשבו שמכל ניו ג'רזי יבואו לעבוד שם. בסוף התמזל

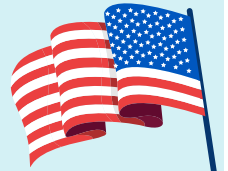
אנחנו ממשיכים לעקוב אחר מסעו של הרב ליפשיץ בארה"ב, עדיין בליקווד

פרק ב

ליקווד - מתחמי עסקים

המסע ממשיך, הרב קוטלר מראה לנו את המשך הפעילות המיוחדת שלו בביסוסה של העיר ליקווד. מתברר שהרב קוטלר לא מנהל רק את הישיבה, אלא גם את העיר. יש לעיר ראש עיר שאינו יהודי, היהודים שהם רוב בני העיר בחרו בו, והוא עובד אתם בשיתוף פעולה. אנחנו פונים לראות את אזור העסקים של ליקווד, ומבינים שהרב קוטלר הוא גם יום נמרץ ודואג שהעיר ליקווד תהיה עיר של תורה וגדולה כאחד. הוא מספר על מהלכים רבים לשינוי המציאות בעיר, ואין הפך את העיר למקום עסקים, אך שמר שלא תהפוך למנהטן, ליקווד היא עיר עשירה אך אין בה בניינים גבוהים. הרב קוטלר באומנות ממש חושב על כל הצדדים, ועושה הכל כדי שהעיר תישאר עם אופי של כפר, אך כזה שאפשר לעבוד בו ולהתפתח מבחינה עסקית.

הוא מראה לנו מפעלים רבים של בוגרי הישיבה, ביניהם גם כאלו של בנו. כשהוא מספר לנו על כך אנחנו לא מרגישים החמצה, נראה שהוא גאה מאד בבוגרי הישיבה שהצליחו והתעשרו. אחרי כמה ימים אני שומע הגדרה מעניינת על העיר ליקווד: "עיר של גאונים או עשירים.... או כאלו שרוצים להיות עשירים או גאונים".

אנחנו מגיעים למתחם עסקים של אחד מבוגרי הישיבה. המראה החיצוני שלו - לפי פרמטרים ארץ ישראליים, הוא חרדי מודרני

לשאלות בנושאים הנידונים בטור, כמו ייעודו של בן תורה עובד וסדר יומו, הקפדה על הלכה במשרד, ואתגרים בחיי המעשה, מוזמנים לכתוב לרב שליט"א בכתובת: shlomo.lifshits@gmail.com

בוגר ישיבה,

יש לך כבר קהילה משלך?

חלקי בקהילתי 02-6260115

תורה שלמדתי באף

מחלקת התוכן של 'חלקי בקהילתי' ערכה השבוע מפגש זום מיוחד לילדי הקהילות בכל רחבי הארץ. את המפגש הגיש ברוב חן ועם חיוך גדול רב'ה צביקי, שהקליט את אוירת המלחמה, והוסיף חידונים מאתגרים וסיוורים משעשעים

בקהילות 'חלקי' התאספו לעסוק בתורה גם בשבוע שחלף, ואפילו זכו לסיים ולהתחיל מסכתות

קהילת אור לציון בנתיבות, סיימה גם היא את מסכת שבועות

כך גם בקהילת הר יונה שזכו לסיים את המסכת שנלמדה בדף היומי

ובקהילת רמת שלמה, התחילו השבוע בלימוד מסכת עבודה זרה. בהצלחה רבה

הקהילה בטבריה האזינה לשיעורו של הרב מרדכי דוד רוננפלד שליט"א אודות חובת 'ונשמרתם' בימים אלו

בקהילת מערב בני ברק ערכו סיום חגיגי על מסכת שבועות, עם סעודה כמיטב המסורת

מחוץ לקופסא

נתנאל זליקוביץ | מרצה ואיש חינוך

תרבות של מחלוקת

לאן נעלמה תרבות הדיון שלנו, שנשמת אפה היא המחלוקת המכבדת?

עם ראשי הקהילות של ארגון חלקי בקהילתי. איפה עדיף ללמוד, הוא נשאל. בבית המדרש, בשביל הריכוז והקביעות או בבית בשביל הילדים? חשבת על זה, אני פותח את היום בחברותא, מהבית, בזום, מוקדם בבוקר, חשוב אמרתי לעצמי שהדבר הראשון שהילדים רואים ושומעים וחווים כשהם פותחים את העיניים זה אבא שלומד גמרא. אבל היום אני שמח על עוד משהו. שהילדים יכולים לשמוע אותי מתווכח בשצף חמש דקות ואז אומר, אהה... הבנתי אותך. או: לא הבנתי, תסביר שוב. אתה לא מבין מה אני אומר, תנסה להקשיב לי רגע. או אפילו, שמע מצינו את הוויכוח הזה, בא נמשיך הלאה. והלוואי שהם יוכלו להגיד כך לחבר לשכן, לבת הזוג שלהם.

אני אוהב לספר לאנשים על "תרבות המחלוקת" של הש"ס. איך אפשר ללמוד במשך שבועות, את השיטה שנדחתה, שלא נפסקה להלכה. הרי החיבור האדיר הזה, יכל להיות כל כך גיש ונח, ללמידה ושינון, להעתקה ונשיאה. אלמלא רבינא ורב אשי רצו שנשקיע עמל מפרך להבין גם את הצד השני. שנבין שיש ערך גם לדעה שנדחתה. שאני יכול לחלוק עליך מבלי להיות כופר, נבל או מטומטם. מותר לך להתווכח, לפעמים אתה חייב. אסור לך לשלול אותי, כאדם.

אני חושב על ציבור יראי השם. מגיל ינקות אנחנו לומדים משננים ומעמיקים בכ"כ הרבה מחלוקות עזות בין תנאים, אמוראים, ראשונים. נכדיו של רש"י הקדישו אלפי "דיבור המתחיל", רק כדי להקשות לאתגר ולחלוק על סבם הקדוש. איך אנחנו לא מושפעים מתרבות המחלוקת עוצרת הנשימה הזו?

לפני מספר חודשים זכיתי להיכנס לקודש פנימה להיכיל של הגרמ"ה הירש שליט"א,

קבוצות ווטסאפ הם שער העיר החדשה, ככר השוק והיריד. גם אני נמנה על כמה וכמה חבורות שכאלו. המרשימה שבהם קבוצה תורנית מאוד, מאות אנשים, חלקם בעלי ידע תורני מרשים. זו ה-כתובת לכל שאלה הלכתית סבוכה, סוגיה למדנית, היסטוריה יהודית, כשרות לא מוכרת, מקווה בקצה העולם.

לפעמים הדיונים גולשים לנושאים של "השקופה" - לאמור: להתנהג, לחשוב ולהרגיש, לא בדיוק כמו שאני / הרב / הקהילה שלי, נוהגים. אז הולך שמח, 'עמי הארצות וטיפשים' זו הפתיחה, מהר מאוד למנה העיקרית: 'אפיקורסים מינים וכופרים' 'עוקרי מחללי ומנאצי שם שמיים' וכו' וכו'. המושאים הם פון-אונזרע, חובשי כיפות ומגבעות... לפעמים, חברי הקבוצה עצמה. הפער הזה, בין הידע, הבקיאות, יכולות הניתוח, לבין שיח הזה, שיוור מהר כל כך נמוך כל כך, מדחים אותי כל פעם מחדש, מטלטל ומתסכל.

להתפלל על כולם

**להתפלל קודם כל מהלב,
וכמו שחרגיש אחיטי. לא
כמו מי שהיית רוצה להיות
פעם**

ה. לא להתפלל בינתיים על אף אחד אחר

ו. לאחר קצת זמן שאת מצליחה בזה, במידה ויש מישהו קרוב אלייך שטובתו חשובה לך ברמה הרגשית, תרשי לעצמך להתפלל גם עליו.

אבל רק לעיתים מזדמנות.

בקיצור, תנסי להפוך את התפילה למשהו קצר, טבעי ומותאם למציאות. וזה בהחלט יכול לעזור לך להתאהב בה מחדש

בהצלחה

מעוניינת לשלוח שאלה לרב, כתבי למייל
hazchutleyahadut@gmail.com

לרישום קבלת תכני הזכות ליהדות הרשמי כאן:
<https://lp.smoove.io/ozk7?cs=chelki>

ותפיסה יותר מקורקעת - וממילא מדויקת של התפילה.

יתכן שיש לך זכרון נעים מתפילות גיל 17 אבל לא בטוח שאת רוצה לחזור לשם. לא מופרך להניח שלאחר החתונה התחלת להרגיש קושי להתפלל, כי התפילה הפכה להיות משהו פנימי יותר והרגשת שאת מתפללת על דברים מהותיים יותר. תפילה כזו בהחלט לוקחת כוחות.

לעומת זאת האחריות הציבורית שהפגנת בזה שהתפללת על כל העולם ואשתו, לקחו ממך כוחות אך כנראה לא מילאו אותך בסיפוק. כנראה לקחת על עצמך תפקיד שהוא לא שלך. לא כדאי להיבהל. עבודת השם שלנו היא לעשות בכל זמן את הדבר המתאים. ומה שמתאים במקרה שלך כרגע זה להתחיל מחדש ולאט לאט:

א. לחשוב על משהו פנימי שהבקשה עליו תגיע מבפנים ובטבעיות.

ב. לראות אם יש מקום בתפילה בו טבעי לך לכוון עליו ולבקש בשפה אישית (אם אין ברכה מתאימה - אז שמע קולנו)

ג. להתפלל את התפילה הבאה שיוצא לך, ולבקש את הבקשה הזו

ד. לחוות סיפוק מתפילה טבעית שיצאה לך מהלב

במהלך חיי היו לי עליות ומורדות בעבודת התפילה. בגיל 17 התחלתי להתפלל שחרית באריכות מידי יום בסמינר. בגיל 19 התפללתי גם מנחה ככה, והייתה מי שהעירה לי: "מה זה נעילה?"

אחרי החתונה, גיליתי קושי להתפלל, כי זה דרש ממני המון כוחות נפש. למרבה הבושה, אני לא תמיד מסוכנת בתפילה, והעיקר זה הבקשות בסוף, שם אני מפרטת את כל מי שאני מכירה ומה הוא צריך באריכות וכו' אבל זה מתיש אותי ומפגיש אותי עם כל האתגרים שיש לי. ומה שחסר לי בחיים וכו'

אני נלחמת מאוד עם עצמי להתפלל ערבית, ובתקופה האחרונה, אני מוצאת את עצמי עם ה' רק בקריאת שמע בלילה.

כואב לי מאוד המצב, מה עושים?

שלום וברכה

החיים הם עליות וירידות. אומרים שכאשר המחשב מראה קו ישר, מדובר בכך אדם מת... אבל מה אנחנו כן מצפים? שלמות הלונה פארק הזה, המגמה בגדול תהיה עליה.

אפשר להעריך שבמקרה שלך, את מהגישה בסך הכל ירידה בתחום התפילה. אבל במבט מעמיק, הרי אין להשוות בין אשה יולדת לנערת סמינר, ולא אותן לכלה אחרי החתונה. יתכן שהתהליך אותו את עוברת שייך להתבגרות

לילדי חלקי

מנדי פרומר

חידות לכל המשפחה לשולחן שבת
לע"נ ר' שמואל בן ר' דב ודבורה בת אברהם שמואל הכהן

א. מי היה אביו של אבירם?

ב. יש לקיים זאת בערב פסח של השנה הרביעית והשביעית לשמיטה

ג. בכל שקל יש 20 כאלה

ד. מהתבואה הזו צריך להפריש תרומות ומעשרות מדאורייתא

ה. מה אמרו משה ואהרן לאחר שה' אמר שיכלה את עדת קרח?

ו. מה יש לומר בעת ביעור המעשרות?

ז. מי הלך אחרי משה רבנו בהולכו אל אהלי דתן ואבירם?

ח. כך קורא הפסוק לחלק המשובח בתנובות שונות (וגם - זהו חלק בבמה שדומה לשומן וממש אסור באכילה)

ט. כיצד נקראים פירות או ירקות שבוודאות לא הופרשו מהם תרומות ומעשרות?

י. כך נקרא שמן זית זך מובחר (שחייב בתרומות ומעשרות מדאורייתא - כמובן שכלל תנובת הזית חייבת ולא רק שמן מובחר)

כ. במה בעצם חשקו קרח ועדתו?

ל. מה ענו דתן ואבירם כשמששה שלח לקרוא להם?

מ. שם כולל לתרומות ומעשרות, ביכורים, ראשית הגז, בכור ועוד

נ. בעדת קרח היו אנשים חשובים, כיצד הם כונו?

ס. משה רבנו צווה את העם להתרחק מאהלי דתן ואבירם. באיזו מילה השתמש משה כדי לומר "לכו/זוזו"?

ע. בהמה שלא פודים את הבכור שלה אלא מקריבים

פ. מי היה אביו של און מעדת קרח?

צ. מה עוד היה על מטה אהרן?

ק. גוף שקיים בארץ ומבצע עבור החברים בו את ההליכים השונים הקשורים בתרומות ומעשרות, לרבות חילול מעשר שני

ר. מה עשו מהמחתות כדי להתאימן לציפוי למזבח?

ש. קרח ועדתו ירדו חיים...

ת. אותה צריך להביא לכהן מתוך התבואה (לפי רש"י, לזה מכוונת המילה "ראשיתם") - זוהי התרומה הראשונה שמפרישים

ה' ע"ה	ט' ט"ז	י"ז ט"ז	כ"ז ט"ז	ל"ז ט"ז	מ"ז ט"ז
א' ט"ז	ב' ט"ז	ג' ט"ז	ד' ט"ז	ה' ט"ז	ו' ט"ז
ז' ט"ז	ח' ט"ז	ט' ט"ז	י' ט"ז	יא' ט"ז	יב' ט"ז
יג' ט"ז	יד' ט"ז	טו' ט"ז	טז' ט"ז	יז' ט"ז	יח' ט"ז
יט' ט"ז	כ' ט"ז	כ"א ט"ז	כ"ב ט"ז	כ"ג ט"ז	כ"ד ט"ז
כ"ה ט"ז	כ"ו ט"ז	כ"ז ט"ז	כ"ח ט"ז	כ"ט ט"ז	ל' ט"ז

תגיד זמן, והזמן עובר

”
מבט רחב על אירועי הזמן,
מגלה בהם עומק אחר,
לא מכאן

שישים יום שהסתיימו בדיוק באותו ליל שישי. אבל מי זוכר לעקוב חודשיים, כשבכל יום יש שישים נתונים חדשים שתופסים את תשומת הלב שלנו. אפילו צרכני חדשות טובים אנחנו כבר לא, ומה נשאר מכל העדכון התזזיתי הזה.

לא עשיתי את זה קודם, אבל אם כבר דיברנו על אומץ ופעם ראשונה, אסיים את הטור בשירו הנפלא של עמיחי שמסכם יופי את הנושא, ומשאיר גם חומר למחשבה, שלא לומר - הרהור:

פֶּתַח הַדֶּרֶךְ נֶבֶח - מִי הֶלֶךְ

אֲמַצֵּעַ הַדֶּרֶךְ אֲמַר - אֵין דָּבָר, עֶבֶר

סוּף הַדֶּרֶךְ הוֹדִיעַ - הוּא טָרַם הַגִּיעַ

רַק אֶרֶץ הַדֶּרֶךְ מִתְהַרֵר

אֵיךְ הַזֶּמֶן עוֹבֵר

הופיע לנתב"ג, הטיסות הקרובות מידי והריצה המתנשפת ברחבי נמל התעופה הבינלאומי, השער שנסגר מול עיני והמטוס שהתרחק דרך דמעה שקופה, הכל הלך עקום. אבל מתברר שמאז, אני נזכר ביום הזה בכל פעם ששואלים: מאיפה האנגלית שלך, ילד חיידר מסנהדריה. שנים הסתקרנתי ואספתי מילים, אבל רק שם כשלא נשארה ברירה, העזתי לפתוח את הפה לראשונה, ומאז אני לא סוגר. יצא לי לספר כמה וכמה פעמים את הסיפור הזה, אבל רק חמש עשרה שנה מאוחר יותר, הבנתי פתאום שהרגע הקשה הזה, בו הרגשתי שנפלתי חזק, היה רגע נפלא שאני נזכר בו בחיוך, והזיז משהו בפועל אצלי בחיים.

הזמן טס, אנחנו רגילים לומר, אבל אנחנו לא חייבים להיות הטייסים האוטומטיים שלו. עודף המידע בו אנחנו מעמיסים את מוחנו, משבש בסוף את שיקול דעתנו, ומרגיל אותנו לחשוב ביחידות זמן של דקות. אם לא היינו מוצפים כל כך בעדכוני חדשות, אמר לי השבוע מישור, היינו עוקבים בדריכות אחרי מועד פקיעת האולטימטום שנשיא ארה"ב הציב לאירן,

הייתי פותח ואומר שהטור הזה מיועד לבני 30 ומעלה, אבל מעולם לא ראיתי אזהרת גיל שבאמת אפקטיבית, לא יותר מהסימון על משחקי הילדות: "לגילאי 5-99". מניח שכולנו ראינו כן תמהנה, מה קורה בגיל 99 ומה עולה בגורלו של זקן חביב המבקש להוסיף ולשחק עם ניניו במשחק, גם לאחר שמלאו לו מאה, והוא כמי שעבר ובטל מהעולם.

גם לא ברור אם גיל 30 הוא הגיל הנכון, או שנדרש עוד עשור כדי להתחיל ולהסתכל על נהר הזמן השוצף, והשעון המתקתק בקול שאון. אבל אחרי שמלחמת ישראל - איראן בה דובר נכבדות כבר שלושה עשורים, מסתיימת בניסי ניסים וכולנו משפשפים את העיניים, אפשר לנסות להמליץ על המבט הזה, הרחב, ואיך דרכו דברים נראים אחרת.

השבוע למשל שמתי לב, שרגע טראומטי אחד בו הפסדתי טיסת קונקשן מוינה לזילנה, וראוי לסיפור בפני עצמו, היה בעצם רגע נפלא. הייתי בודד ואבוד בטרמינל האוסטרי, והכל הלך עקום. החבר המרצה שהיה אמור לעבוד איתי באותו סוף שבוע בקובנה ולא

חלקי בארץ החיים

ברוך יערי

פְּנִים חֲדָשׁוֹת

בעולם בו רעיונות הופכים לסמל ריק, ומפלגות לבנקים, בית הכנסת פאג"י נשאר פנינת קודש חיה. הקירות דוברים תורה, התקרה נושמת תפילה.

השבוע כשביקרתי בו, התפעלתי מהשיפוץ החדש, שהוסיף לו הדר. לא רק של אבן וטיח, אלא של אור תורה ודעת, וקול תורה הנשמע ברמה.

סיון תשפ"ה. בית הכנסת פאג"י, סנהדריה, ירושלים.

מו"ל: חלקי בקהילתי
זמנות קהילתיות תורנית.
מייסד: הרב"ג ברוך צבי גרינבוים
עורך: אהוד בן יהודה

כותבים קבועים:

הרב אפרים קרלינסקי, הרב דב הבלין, הרב שלמה ליפשיץ, הרב זאב קצנלבון, הרב נתנאל זליקוביץ, הרב עלי מורגנשטרן, הרב יעקב שאפנס, ברוך יערי
עיצוב גרפי: נמיק פרסום, עיצוב גרפי: מירי 054-8420999

חלקי בקהילתי

חלקי בקהילתי:
רחוב קהתי 14 ירושלים

מרכז מידע ארצי:

02-6260115

chekli.co.il

helkioffice@gmail.com

חירי עובד ומרגיש לבד?
'חלקי בקהילתי' - תרגיש בבית

חלקי בקהילתי 02-6260115

מלחמות היהודים

מנהרות הרכבת, הרי ירושלים

שלום לכם אנשי העתיד, אני יודע אם אי מי ימצא את יומני, אבל חובתי לתעד, לספר לדורות הבאים את אשר עבר עלינו, אני יודע אם אמשך לכתוב את היומן, מחר נצא אל השממה הגרעינית, לבדוק אם אפשר לקיים חיים מחוץ לבונקרים הפזורים ברחבי העולם. זה הרגע להבהיר איך התחיל הכול ומי אשם בהשמדת העולם.

כמו כל דבר גדול, הכול מתחיל בירושלים. מאיפה חשבתם שתצמצם מלחמה גרעינית? בית שאן? ירושלים! שכונת רמות ליתר דיוק.

היו אלו שני שכנים, שמות המשפחה אבדו בערפילי הזמן, אבל שמותיהם הפרטיים נחקקו באותיות זהב: "שמעון ונפתלי". אנשים ממוצעים למדי. גובה ממוצע, שכל ממוצע, שנים חיו בשכנות, ולא ידעו איש על רעהו. אבל בהם בחר ה' להוביל את המהפכה.

השעה שמונה עשרים ושתיים בבוקר (השעה המדויקת לא מוסכמת, אסכולת אקשטיין טוענת בתוקף שהשעה הייתה שמונה ועשרים, לעומתם תלמידי ההיסטוריון הנודע פינקלשטיין מאחרים את השעה לשמונה עשרים ושמונה, כיום לאחר בדיקות פליטת פחמן מעמיקות וספירת טבעות על עמודי חשמל, מקובל לומר שהשעה הייתה שמונה עשרים ושתיים, מעתה כדי לא לקטוע את רצף הסיפור לא ארחיב בוויכוחים אלא אנקוט את שידוע למדע כאמת מוחלטת) שמעון קם מאוחר מעט, נפתלי לעומתו הקדים, כך לראשונה נפגשו שניהם בכניסה למקווה. ברוק לא הבזיק, רעם לא הרעים, איש לא ידע מה טמון במפגש זה.

שמעון הגיע ראשון לכניסה, זה ברור. אני אמנם משוחד, אני שמעוניסט מאז שנולדתי, ומעולם לא פגשתי נפתליסט, אבל בדקתי ואני יודע. שמעון הגיע ראשון! בעודו מוציא את כרטיס האשראי לשלם על הכניסה, הדף אותו נפתלי בכתפו, הצמיד את הצ'יפ שבכיסו, ונכנס.

שמעון ונפתלי שניהם לוחמי צדק בלתי מתפשרים, עוול קטן מוציא אותם מגדרם, בטח אם הוא כלפיהם. שמעון תפס בחליפתו של נפתלי וסינן "מה אתה חושב שאתה עושה? יש תור". האינטונציה המדויקת אולי לא עוברת בכתב, אבל גם

כשאני רושם אותו כעת, הוא מתנגן באזני כפי שנחלתי מאבי, מעלה בי רגש גאווה וגעגוע. "מה אתה חושב שאתה עושה? יש תור". איזה משפט.

נפתלי המנוול לא נשאר חייב. "יש לי צ'יפ, אני אמור לחכות עד שתצליח להעביר אשראי, יש לי מה לעשות בחיים".

את המשך השיחה לא אכתוב כאן. היא נמצאת בכל ספר היסטוריה שתפתחו. שמעון ונפתלי חזרו נזעמים לביתם, הם לא מהסוג ששוכח, וודאי לא שסולח. פאשקווילים עסיסיים מצאו את דרכם לקירות השכונה, מחאות, חתימות, זיופים,

עיצוב AI: ספי רייכקנד

לכלוכים, צינתוקים, מערכה. והציבור נחלק לשני צדדים.

שמעון התפלל בשערי טוביה, נפתלי במשכן אביגדור. מאז ומעולם לא חיבבו המתפללים אלו את אלו, הקאלטקייט של "משכן" והקרומוקייט של "שערי" לא יכלו לדור בכפיפה אחת, וכעת זה התפרץ. כולם בחשו בקדירה שגדלה, והקרע היה בלתי נמנע.

עסקנים, וגם חכ"ם, כולם נדרשו לבחור צד. ליטאים וחסידים, ספרדים וגזענים, לא חשוב. עכשיו תבחרו: שמעוניסטים או נפתליסטים. ("מתלוננים" או "עושקים" במלעיל) השמות שכל צד הצמיד ליריבו, תפסו ומיד היוו אות כבוד.

בצעד מבריק הצליחו ה"מתלוננים" להקים קואליציה עם מפלגות שהבטיחו לשמור על האינטרסים, כולל חוק שימנע עושה תורות במקוואות, אבל זה לא היה הנושא. הממשלה הנבחרת הצרה את צעדיהם של ה"עושקים" בכל מקום. השליטה בהילולת

העניין יצא מכלל שליטה, ואיש לא זכר עוד על מה המהומה

הרשב"י הופקעה מנאמניהם, רבני הערים מונו רק מצד אחד, הם חשו מנוודים.

בעיתונים קראו לעושים לסגור עם מחנה השפויים, שאמנם פחות אוהד את הציבור החרדי, אבל טוב שטן מוכר מ"אוהב" מנוכר, חוץ מזה, ה"מתלוננים" לא ניהלו פה את המדינה.

בבחירות הבאות, "העושים" עלו לשלטון ותכף החלו תלונות על קיפוח. כעס אדיר נרשם ברחוב, הפגנות של כל אזרחי ישראל. המדינה לא עמדה בקצב. אף צד לא הסכים לוותר, והעולם כבר החל להתעניין. כשצד אחד פנה לבית הדין הבינלאומי בהאג בתלונה על פשעים נגד האנושות ונשיא ארה"ב האנגרטי תמך בצד השני, הסיפור התפוצץ.

מתברר שהשאלה רחבה יותר, פילוסופים ומשפיעני רשת טרחו להסביר את המאבק ובחרו צד בחדווה. שמרנים מול פרוגרסיביים, קומוניזם מול קפיטליזם, דיפ סטייט וחסיוני ילדים, הכול נמהל לתערובת אחת, רוגשת, רועשת ומבכעת. העולם נפרם ונבנה מחדש. איש לא הסכים לשבת ולהתגמש, או לשאול למה אנחנו רבים. ההמונים רבו, התווכחו, זעמו, וסוף לא נראה באופק.

לא נכביר מילים, את הסוף אתם מרגישים. לא נותרה ברירה, לא רצינו, אבל הצד השני כפה עלינו, מלחמה גרעינית הייתה כורח המציאות.

השגתי כרטיס למנהרות הרכבת, בנס. לחצתי על בן דוד שלי המקושר להשיג לי כרטיס למירון, לא היה לו מיותר אז הוא פיצה אותי בכרטיס למקלט הגרעיני, מי היה מאמין שהוא יבוא לידי שימוש, לא האמנתי שהם יסלימו את המאבק עד כדי כך. אבל כעת אנחנו עומדים לצאת, למרות הנשורת. שמענו שהעושים הולכים לצאת מהמקלט בגן הוורדים ולהשתלט על המדינה, אין לנו ברירה אלא לצאת לפניהם, אי אפשר לתת להם לנצח.

היו שלום אהובי, אל תשכחו, הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות.